

Gepke, sonder mofven oan nei 't sindingsfeest to Feankleaster : in skildery nei 't libben

<https://hdl.handle.net/1874/233693>

GEPKK,

SONDER MOFVEN OAN

nei 't Sindingsfeest

TO

FRANKLEASTER.

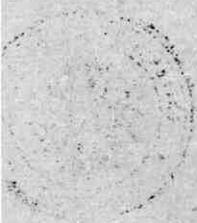
In skildery nei 't libben,

FEN

T. G. VAN DER MEULEN.

PRINTE TO LIOWERT BY

P. VAN DER SLUIS VAN DEN BOSCH.

160.8.47

G E P K E,
sonder mofven oan
NEI 'T SINDINGSFEEST
TO
FEANKLEASTER.

In skildery nei 't libben,

FEN

T. G. VAN DER MEULEN.

PRINTE TO LIOWERT, BY

P. VAN DER SLUIS VAN DEN BOSCH.

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

3057 181 8

GEPKE,

sonder mofven oan nei 't Sindingsfeest
to Feankleaster.

»O hearink! hwet hab ik nou hwet nys to fortellen, ús Gepke scil moarn nei Feankleaster!»

»Hwet scil dy nei Feankleaster dwaen?»

»Nei 't sindingsfeest, begrip je dat net?»

»Ei nou hwet scil Gep dêr hinne dwaen? dat is ommers in spil foar de frôme lioue, hwet het Gep dêr to meitsen?»

»Dat mei jo wol sisse, ik hab 't ek sei'n, mar wit jo? hia nait tiisdei 's by Hepkes, nou Hepke en de frou, dat ken jo tinke, as dy er net kaemen scoeden er twa to min komme, en fen sels den mat hiar dochter wol mei, en Hiltje het in bedroed bitsje oan hâld, nou woe dy wol ha dat Gep mei ried, den hie se ien dêr se mei kuijerje koe, sonder to hieltiid heit en mem as in jonge houn nei to bongeljen. Sa is 't spil oan 't roljen rekke, fen sels it kostet Gepke neat mat jimme tinke; ik sei nou: as 't dou er sîn oan heste hawar den mat it mar ha, mar nou het se gjin mofven, en fen sels Hil set it seil moarn sa heach as móglik is, nou wol Gep ek graech mei dwaen sa goed as se ken, ha jou no ek in pear mofven to lien? as ben 't mar ketoenen as 't mar hwet liket.»

»Min lieave sloof, ik ken je net helpe, ik ben oars gjin mofven rik as dy 'k winters oan ha as 't kald is, en dat benne wollen. Ik hie oars yet in pear katoenen, dêr 'k mei op begrafvenisse wêst ha fen Doekom, mar dy ha de rotten op fretten, amper oan sa gau as de roue oer Doekom út it hert wier, ha 'k sei'n.»

»Ja to deale om in erfomke rout me net lang. Mar den

ha je gjin mofven? hawar! wy ken hier ek gjin krye en domeny's jufvrou het oars net as learen, en sa'n menske wol j' er ek net om oan. Dan mat Gep sonder mofven nei 't feest"

»En den is se yet tûsenkear moaijer as dy mitige Hil mei al hier franjes.»

»Nou, it is min dochter, mar ik hab it ek sei'n. Ik sei dou mei din smel cariizer keust' wol út tsjin hier mei in breed mei juwelen in 'e knoppen. Mar ik ha min boadskip dien, 't is al wer net oars Gep mat er mar troch slaen. Goeden joun!" »Ek sa, jo matte sisse dat Gep ûs skielk ris meidiele mat hwet reis as se hawn het.»

»Dat seil se wol dwaen wolle.»

Dit petear hieden Houkje en Sjoukje. Houkje in skoalmasters widdow dy hier man gau forlern hie, en do sitten bliou mei ien famke. Mei in bitsje hie se leard roun to sparteljen, mar hia wier mei care sa fier kaem dat Gepke, hier dochter, skroar en great wurden wier. En Gepke wier wriechtich in bisonder knap faem wurden. De frou dèr Houkje nou mei praete wier Sjoukje hier burwiif, in timmermansfrou, fleurige knappe lioue mar sonder bern. Mear ha wy er net fen to sissen. Hwent dat disse mensken net oan de alde leare hingen koeden jimme oan 't praet like goed fornimme, as dat Gep gjin mofven to lien krye koe.

Nou matte wy yet sisse hwet man as Hepke wier. Hepke wier in fornaem eigenerfde boer. In man dy de ouskiedene leare tsjinne hie, mar by wier troch domeny Vox, en domeny fen Dik, ta in oar insjen brocht. Hy wier nou in man dy de herforming in de tsjerke sochte, troch it nye dèr út en it alde dèr in to bringen. Hy stipe de kristelike skoalen, en de inriuchtingen fen Van Dik to Doetichem. Sels hie er al is mei Groen fen Prinsteren praet do dy yet libbe, en Makay hie er al is spritsen. Hy wier rik en seach heach by him sels op, ek hie de orthodoxe party him in de ried stimd. Hy wier in man fen bilang, en waerd nou hier en den dèr nôege dèr forgearingen halden werden in 't bilang fen hier tsjerke en skoalen. Sin wiif wier sa de man woe, hia wier er earm in troude en hie net folle to sissen. De lioue hieden mar ien dochter, dat wier hier pop, en as popke waerd se trocdele en great brocht. 't Bern wier troch de swietekau oan in bidoarne mage rekke, nou sukkelse folle, wier witt en

geisich, en op achtsjen jier in ald wiif fen holle, mar siuch de pronk mast dat wer goed meitse, en de pronk! to deale der wist' se fen. Nou, by disse lioue naide Gep, en sa waerd se nou, mear út help om Hiltse op it feest ta'n spilfaem to wesen, as wol út friûnskip frége om moarn mei nei 't siudingsfeest to riden. Hwent skoalmasterske en hiar dochter wieren oan de moderne side, der stie'n se foar bikend, dos alhiel nen mînsken nei Hepke's herte. Mar hwet scoe me. Hiltse mast doch hwet selskip ha.

Men rekke op reis en wol hiel betiid. De locht stoe donker mar 't waer like jist net sa min. Gepke wier trinten mar Hiltse wier moai. Hiltse hie in griissiiden jupe oan mei wit ho folle tureleurkes dêr op en der oan. In wite kraech in trudels by de hals op, en dêr in bloedread siiden lint om hinne. In swart kanten mantel of borstreach om 'e lea, en in kip op, dy wol twa in tweintich goune koste hie. In wite sluijer der oan by de reach del, en in echt kanten mûtse oer it eariiser mei juwelen in de knoppen, en liecht griene gledlearen mofven oan. Gepke hie in donker griene jirk oan, ja sa donker dat it hast swart like, mar dy er sonder folle tierelieren eptich omsiet, en sonder to slepen, goed lang wier. Den hie se in swart siiden mantelke om, dat ten foaren foar 't borst omtiard en iepen wier, dêr kaem in wit kraechje allik fen dat fetsoen út, dêr in lintsje oer, en sa kaem men hiar blanke fleurige hals to sjen, as waerd dat gesicht ek britsen troch in lieaf lits slotsje oan in goaden kettingje. Op 'e holle hie se in knappe flodder oer 't smelle eariisder, en in wit kîpke op, wêr fen it moaije in de ienfald foun wirde mast. Dealis dat se gjin mofven hie. Mar it wier sa, en it kaem to onforwacht op om se fen Liouert komme to litten, en in 't litse dorpke dêr hia wenen wieren gjin to keap. Hiltse hie môglik wol in pear hawn, mar dêr hiar om to freachjen gong Gep in hiar eare, ek wie se — om de wierheit to sissen — fiis fen Hiltse Hiltse gniisde do se seach dat Gep gjin mofven hie, hia sei er neat fen, mar hia tochte: »ik ben al moaijer as dou.»

Dêr ried me hinne. In moai fordekte wein en twa hînsers er foar. Op de foarste bank Hepke en de frou

Hepke mei swart siiden mofven oan, en in polka hoed fen 1877 op, en sin wiif mei giele mofven en in jupe fen swarte siide oan, en sa den it ien nei 't oare.

Efter in sieten Hiltse en Gepke.

Omdat se betiid op reis masten hie Gepke by Hepkes thee dronken. It lèsen in de biibel wier troch de drokte oer gien, mar dèr foar hie de boer in 't gebet forjifjenis frege. »Heare!» hie er sei'n »vergreif 't ons om uw zoon's wil, dat we op reis gaan zonder uw heilig woord tot onze zielen te doen spreken, gij weet Heare dat de liefde voor uwe dienst ons in dit morgenuur drijft.» Dat wier oars mar jist wier, hwent it pronkjen fen de frouliu die 't dat it biibel lèsen oer gean mast Gepke tochte sa by hiar eigen; dit wirdt je mar wis makke Heare.»

In tromp mei iten kaem er mei, en foar onderweis hie frou Hepke in goed pûdvol allerlei, en Hiltse in pûdvol uleveltsjes en sokke dingen. Men koe oan 't koachjen blioue, as 't net praete woe. Mar praete woe 't ek. Hepke koe Gepke tûsen dingen fortelle, ho er 't hân hie do er foar itelike jieren by Groen van Prinsteren west wier, en hwet er sei'n hie op in forgearinge hier, en ho er geltk krige hie dèr, en ho de saek des Hearen binnen kort triomphearje scoe. Gepke spile den mar fen »o heden», en »ja wol» en den wier se mar bliid dat men wer ouliedinge foun troch allerlei of uleveltsjes. Stiens wier de earste plâsterpleats. Men halde by Blaam. Dèr hie Gepke al is earder west, hia hie to Stiens is ûtfenhûse, do hie 't komeedsje selskip dèr spile. Dèr doarst Gep likwols neat fen sisse it mocht to sondich foun wirde. Do se dèr onder in de jachtweide sieten wilt it riou in de trochreed wier, kaem it de frou in 't sin dat se dèr yet in nicht wenjen hie, dy woe se wol efkes wite wèr wenne. De kastlein wist it nei hwet biried, en do blikte it dat dy in 't earmhus wier, of er nei oan ta.

Hepke wier nidich dat sin wiif sokke formilje er yet op nei hâlde, mar de koegel wier nou troch de tsjerke, hy mast er nou mei great hear to spiljen trôch, him tochte dat as sin frou en sin dochter dèr efkes sjen woeden, dat scoe wol goed wèse foaral as se dèr mei kaemen, en sa triou er sin wiif twa riksdaelders ta, to sissen sa dat me dit wol opmerkte. Dat mast den ha. Hiltse woe wol mei, om Stiens al earst út to striken mei hiar preal fen hioed. Hepke bliou met Gepke in de herberg. »Dit is hier in knap spil Gepke he? »sei er.» Ik hab it yet kend dat er om sa'n herberg hie net tocht waerd, dou mast ek ris boppe

sjen faem, kom rís mei" Gepke folge de boer, en hia tochte sa oan it nocht dat se dèr smakke hie. "Ja sei se, ik hab hier al earder west, do wier 't komeedsje; hier wier do it toneel, O! wat wier er do in folk." »Haldste fen sokke dingen?" sei Hepke, »Ja" sef Gep »as 't moai giet mei 'k it graech sjen."

»Wotte wol leaue", sei Hepke, »dat stou in lieaf bekje heste? Dou bist' net fen m'n miening in 't gelove, mar in ien ding siste wol mei my in stimme, en dat is dit; dat tûtsjen swiet wirk is." Hiermei slacht Hepke s'n hannen om Gep, en scil er hiar tûtsje, mar Gepke seit: »Mar noait mei sa'n smoarg ald kearel", en dèr mei fliocht se wer op de trep oan. Mar Hepke is hiar to gau. Hy gript hiar, en seit: Gepke fanke swy, it moeit my, de fyan wier my to folle màns, forjow en swy, meitse gjin spil." Sa rekken se wer by de treppen del. Of de kastlein it mirken het nè of ja dat wit ik net. Gepke bliou bidaerd, en do de frouliu er wer wieren, rieden se fierder, mar alle trye hieden se er niget oan dat Hepke nen wird mear fen geloof en riucht-sinnigens repte, mar allerlei kortswilligens hie, en s'n wiif mear lieave warden jowch as 't sloof troch in dei wend wier.

Fen Stiens ried men in ienen troch nei Birdaard. Hier mast men wer stilwèse. By Steenhusen in de trochreed, en de frouliu in de rûme jachtweide. Hier wier Hepke as in fisk in 't wetter t'hus. Siuch hy wier lid fen de rie, de kastlein wier 't ek. Wol wier de kastlein in nyliochter in 't each fen Hepke, mar doch boppe miening en gelove wekke hy mei de kastlein for 't lok fen 't menskdom. Ek koe s'n frou him hier net fornederje troch oer in earne nift to bigjinnen, en hy rekke net wer in de forsikinge lik as to Stiens. Fen Birdaerd ried men nei de Geast. Hier liet Hepke s'n kennisse wierje troch hiar to sissen wer it Klearkampster kleaster alear lein hie, en dèr wist er de les by to fœchjen, dat trouen it famme s'n mear flyt as 't non wesen. En do er dat sei seach er Gep oan, as woe er sisse: dou bist er to minsten to goed for. Gep wier earst hwet stil, mar mei 'e tiid tochte se: lit mar waye, mar ik scil om dy tinke frome baes. To Rinsumageast halden se net. »Rinsumageast" sei Hepke, »is ien fen dy dorpen der men bliid is dat men wèst is om er noait wer to kommen. It is libben, mar as in fisk in 't kear, it komt gjin gewel fierder. By

Sikkema to Ikkerwald wier 't honk. Likwols mar in amey, en foar de doar. De frouliu kochten er for aerdichheit foar in skelling swinemaegen, dy men dërre op it treflikste fint. »Bûten de swinemaegen is in Ikkerwalde weinich dat hebben wirdich is,» sei Hepke wilt er Gep oan seach, Gep lake, me sei de kastleinske moarn en ried nei Driesum. To Driesum hie Hepke boadskip. Hy mast nei de skoalmaster. »Hea» sei Gep, »dër ha'k wol ris fen lèsen.» »Fen dy skoalemaster?» frége de boer. »Ja» sei se, »die skriemt friske boereboekjes. O, ien is sa aerdich, dat hiet: de wilde lantearne, der stiet in ho me it ha mat as men jin fryer sjen wol.»

»Ho mat men dat den ha?» freget Hil, dy 't wol freachje mochte, om hia hie weinich lèst fen de fryers.

»Ik wol it wol sisse», sei Gep, »mar o it is sa màl; dan mat me as me jouns op béd giet de hoasbannen in 't krûs oer 't holkessen lisse, en den mat me sisse:

Op deze banden die ik leg

Op deze woorden die ik zeg,

Is er een zoetlief voor mij in 't leven,

Dat dan de Heer mag geven —

Dat ik hem zie hoe hij staat,

En hoe hij gaat,

Al in zijn dagelijks gewaad.

En den siucht men him, of in deakiste. Ha! ha! ha! Hwet sis jimme, is 't net màl?»

»Ja wol is 't mal», sei frou Hepke, Hiltse sei it wier grappich, en Hepke frége of Gepke oan sokke dingen leaude?

Gepke sei: »*Eergusteren maar vandaag niet*» sei jufvrou do se hiar fregen of domeny wækker stedcare, mar sa giet it my mei it leauen oan sokke dingen, en sa lgiet it dy Driesumer master ek mat jimme tinke, mar hy skriemt sokke stikjes op om sjen to litten ho bigelovich de mensken yank benne.»

»Ja» sei Hepke »mar dy master dy jou miene dër mat ik net wèse Gepke. Dat is in forkearden fanke, dy praet oer de Heare noch sin care, dat is ien—ja siuch de Heare ken him bikeare, mar oars! de Himmel seil er net foar iepene wirde. Né menske, ik mat by d'oare skoalmaster wèse, by de master fen de bisondere skoale. Dy skoale steun ik en mat ik hanhavenje. Dy master is mîn friûn. O ik hab hier sa'n friûnen wenjen. Dër ha jo bigelijks de foarige borger-

master, och fanke, ik wol er net hinne gean nou, hwent as er t'hus wier, woe er my hioed net wer gean litte. Sin siele to raent in miners, sa hingje wy oan en or."

Mar hiermei wieren se oan de herberg ta. De frouliu frégen en kop kofje, Hepke naem in bramboaske dat friske hwet op, sei er, en roan nou nei de nye master. Mar hy kaem daelk werom, master, hie me him wite litten, wier net to sprekken. Hy is fêst út west, sei de boer. »Ja" sei sîn wiif, »of it wier er onwaerich." »Ho kom j'er by?" sei Hepke. »Omdat it yet jonge lioue benne" sei de frou.

Hia laken er ris om, mar rieden flink fierder, en sonder plasterjen oer 't Husternoard, in ienen op Feankleaster oan.

»Hwet in mensken! hwet in mensken!" rôpen se, do se neyer kaemen. Hepke woe bipaeld in de herberge útslean, en net by de boeren. Hy hie dêrre foar in jier mennich, mei sîn gesin en mear oaren ris en dei wêst en er folle fortard, en fen de hospes in bulte eare krige, hy tochte as er my wer siucht, den siucht er daelk dat it ien is dy er wêse ken. Hia rieden stapsvoet by siden it slot de merke lûns, en Gepke frêge do se dy wafvelkoekskream seach: »Heart dit ek by 't sindingsfeest?" »Ik tink it al", sei Hiltse. Hepke koe neat sisse, dy mast op mannen passe, men koe hier hast op 'e hollen gean. Men kaem by de harberg, de feint fleach linich op hiar oan, en do de baes ek. Hepke seach him oan en dy sei: »Is de kastlein net by de wirken?" »De kastlein stiet foar jou", sei Koopmans. »O so", sei Hepke, »den is 't hier foroare, ik hab er in oaren kend." Ja, sa wier 't ek, dy hie 't spul forkeape, it wier nou disse man siners. Disse foroaringe moeide Hepke, mar stuch nou earne oars gean jowch gjin pas. En de minsken liken bêst.

Sa wier men den to plak. De hînsers rekken in 't lân en de mensken in de bosk.

Nou hawar, do Gepke, nei dat de boer hiar in programma jown hie, de moaye tûn in kuijere, te mids fen sa folle mensken do mast hia dochs sisse: hearink hwet is dit moai."

It wier moai, mar foar hiar dy amper oan nearne kaem wier it dubel moai. By Beets koeden se nen plak ftne. Hepke roan ek net sa bisondere heach mei dy man. Sin wirken hie er net lêsên, mar dêr wier him sei'n dat Beets troch de modernen ek heach skat waerd, nou it wier fen sels, dat de man den onmôgelik sûver in 't stik der ienige en ceuige

wierheit wêse koe Nimmen ken twa hearen tsjinje. Hia kuyeren fierder. De boer mei sîn frou foar, en de beide fammen efter, en Hepke tochte, it wier of elts hy hiar seach sa sei: Dat is ek gjin smeldôek. By de twade praetpleats mast men de sprekker mar ouwachtsje, tochte Hepke.

Hia gongen fen 't paed ou by it gèrs del, om de preekstoel in de lichte stoe.

Hepke foun al ringen friûnen, en den wier it: »Dêr ha wy menhear Holbomma, ho giet it?» Den gong it op in praeten oer 't maatschappelik lok. Nou Hepke koe fen disse en jinge wet in artikel, en den wist er 't altiid sa to drayen dat just dat artikel er by oanhelle waerd. Den tochten en seien de friûnen: »Dy kearel is fordomde tûk.» Soms frege men ek wol: »Ben dit jo frou en dochters, menhear Holbomma?» »Ja min frou is 't wol, en dit is min dochter,» den wiisder op Hiltse, »mar dit is ûs skroar, dy hie r'is sîn oan om mei», en hier mei seach er nei Gepke. Den tochten de lioue: wol nou de skroar is moayer as de dochter, mar hia seien: »Nou jimme kenne foar 't licht komme.» Den sette Hepke in pear tomme út fen wege sîn fieling fen eigenweardye.

Dêr kaemen al mear en al mear mensken om de prekleats, it waerd in gekring fen kom sa, en sa spande it om by en or to bliouen. Hiltse en Gepke rekken fen de alde lioue ou mear nei de lichte. En ek rekken hia wer in eintsje fen in or ou. Hiltse kaem moai foaroan, mar Gepke rekke twisken in heap manliu in. Dat sloof, hia koe foarût noch to bek, en as hia foarût seach, seach se in manspersoon in e glêdde nekke, mar it wier sa, domeny Knotnerus bigoan, men mast stil wêse. Gepke hie fen Hepke in programma krige, dat hie se in de hannen mar 't siongen kaem net folle fen, hia hie gjin romte om it to sjen. Sa stie hia mei dat boekje in beide hannen op it boarst to harkjen. It manspersoan dêr foar hiar hie 't ek net rûm en dy slêech fen forlegenheit de hannen efterom, en tafallich roerden dy hannen Gepke hiarres. Hie se nou mar mofven oan hawn den hie er neat to dwaen wêst, mar nou fêlde hia dy waerme feinte fingers. Dy fingers! — »Dou biste net forsein» — tochte Gep, »din hannen binne goed waerm.» De feint tochte fen desgelikens, wier 't net binoud? De gelearden sisse dat wy wearliochtstof oan ûs ha, dy by 't beetkryen oergiet fen 't iene menske in 't oare. En wrichtich, it wie of it fiûr wier

dat hier út de hân fen Gep in dy feinte hân fleach. Hij seach om. Dy diwel! tocht' er; hwet in knap frommiske. Gep seach him oan, en dy tochte: to donder! hwet in knap feint. Likwols hy sei neat, en hia sei neat, mar as rikke hy nou yet tryris sa fier om hiar fingers yet ris to roeren, it roan mis. Gepke paste dèr foar op. Gepke wier in froed sêdich fanke, as like de feint in knap feint, hy koe wol in troude jongeman wêse, dèr by alle knappens is gjin deuchd, mar jimmer wer oan kaem 't hiar frêmd foar ho 't fielen fen dy fingers hiar sa oandien hie.

Hwet domeny Knotnerus mear preke, hwet minder Gepke dèr fen forstie, en mei dat er wer song wurde scoe kaem er sa folle geskommel, dat Gepke 'r út wei wine koe, sa kaem se wer by Hiltse, hia sorge likwols dat se net wer nei dy feint seach, mar — dy feint paste wol op hiar. De preek wier út en elts gong hinne. Om boer Hepke en 't wiif wer by to kommen, treden Hiltse en Gepke feardich op.

»Sape! Sape! wer wotte sa hird hinne?» fregen in pear feinten oan hiar makker, dy oer sittende en lissende mensken hinne strampele, om foart to kommen. »Ik fin jimme strak wol wer», rôp er, en hoepele mar op om Gepke in 't each to hâlden. Sin maeten wisten net hwet him miskeare.

Hy wier yet net botte fier dèr hie Sape hiar inhelle. Dat kaem sa. Dèr sieten op in tunbank kennissen fen boer Hepke. Dy sprieken him oan. It wier fûskje en praete Sape sweefde it selskip as in skaed foarby. Yet ris seach er Gep in 't wêsen, en Gepke him. Hia waerd er mâl fen en sloech it each mei skamte omleach. Do it petear út wier en Hepke mei sin selskip fjirder gong, roan Sape hiar yet ris to miete.

Gepke seach him oankommen, mar sorge dat se him nou net oan seach. Jonge! jonge! hwet moeide it hiar dat se gjin mofven oan hawn hie. De feint wier likwols sa wiis dat er nou nei it selskip gong dèr Hepke mei praet hie. Sape frêge oan ien, of er in sigaar oanstekke mochte. »Koeden jou dy lioue», sei er, »dy dèr nou krekt om de hoeke swaiden.» »Ja wol», sei dy man, dat in Frentsjerster wier, »hiel goed.» »Mei 'k wite' frêge Sape, »wer 't se wenje en hwa 't benne?» »Stel jo móglik bilang in sin dochter?» frêge dy man wer. »Tink er om friûn dat jo hiere benne en wêse matte foar de saek des Hearen, en net om fryrye.» »Né» sei Sape, »dy man sin frou komt my den sa'n bikend

wesen foar, dat ik wol stellig mien dat it yet in Nift fen mem is." »Soo" sei de man fen Frentsjer, »scoe de frou fen Hepke Holbomma familie fen jo wèse, den meiste dèr wol grutsk op wèse, hy is in stipe fen tsjerke en geloof, en in kreft in 's Hearen hân ta'n goede." »Soo Hepke Holbomma, Holbomma, de Holbommen benne my net frèmd, mar ik wit memme Nift hiar fan wol, dy skrieut hiar Leversmid." »Né de frou ken 'k net," sei de man. »Siuch ik dôch in manufacturen, en hia benne min klanten en as ik den oan hiar leverje skrieu ik de mans namme op, mar de frou's net." »Dealis", sei de feint, »Mem hiar nift scoe hier hioed komme, mar wy ha gjin plak fen gearkomste bipaeld. Mar den is dat Hepke Holbomma fen..... ja wer seien je ek?" »Fen" sei de Frentsjerter wer, en hy naemde de pleats. »So" sei Sape »en den ben dat hiar beide bern, dat komt krekt út, memme nift het ek twa bern, twa dochters." »Nou den is Hepke's frouw memme nift net heite, boer Hepke het mar ien dochter, dy er mear by wier koe 'k net, mar ik gean, min selskip ek, farwol." Sa gong de man hinne, en Sape tochte sa: it komt goed: Ik ben wiisder nôch. Hy socht' sîn maten wer op, hia frégen as er op in wild aventoer wèst wier, mar Sape swiige en ried de jôune mei sîn friünen in derten wille, en mei in útlitten lochtig sîn wer nei hûs. Dat wier nei efter Dokkum.

In dei letter krige Hepke Holbomma, »lid der gemeenteraad en *landgebruiker* te", in brief, mei op it adres: »*en verders aan ZEds. dochter, in handen.*" Dat wier nea carder bard. Hepke seach fremd, sîn wiif bisoude en Hiltse trille. De brief waard Hiltse wyd en hia lies:

Mejufvrouw!

Ik heb het genoeg gehad U vandaag op het Zendingsfeest te Veenklooster te zien. Gij hebt een onverklaarbaren indruk op mij gemaakt. 'k Zou bisonder graag met U in nadere kennis komen. U kent mij niet, maar na informatie zult U, geloof ik, niets tot mijn nadeel vinden. Dat U de eenigste dochter waart van den heer Holbomma werd mij door een kennis van uw vader meêgedeeld. Hopende weldra uw naam en adres beter kennen te leeren, vlei ik mij, dat gij mij Saturdag avond a. s. zult willen verwachten. Na groete,

N...., den 25 Juli 1877.

S. NYAWIERIUS.

Fen sels, it lèsen fen dy brief gong Hiltsje allènne to nei. Heit en mem liesen it ek, en Hepke sei: »Dit is de vinger Gods, dy Nyawieriussen hadde splint, mar — it benne liberalen.» »Mar dêrom mat Hiltsje him dochts net ouskrieue,» sei mem rimpen. »Wel», sei Hepke, »dêr is ek gjin spraeke fen, it fanke kriget nimmer sa hwet, en den immen út dat laech, ik mat sisse ik scoe er grutsk op wèse, mar hwet seit Hiltsje er sels fen?» »Ja», seit se, it liket my wol moai ta, it moeit my dat my nou krekt wer de asem sa rûkt.» »Nou, 't is nou yet mar tongersdei», seit Hepke, »it is juster ek mei pruimen de hiele dei lans gien, den mast dy hwet mye in dei of trye.» »Ik woe to minste wol», seit de frou, dat ûs bern d'oare fammen in 't gea ris in kroane op 'e kop sette.» »Dat ken tröch 's Hearen genade gau barre» seit Hepke. En de feint skint hwet mei dy opkrige to hebben, hy skriemt: *Gij hebt een onverklaarbaren indruk op mij gemaakt.*» »En dat wol 'k ek wol leaue», seit de frou. »Hia hie doch in jupe oan fen by de tachtich gôune.» »En in kîp,» seit Hiltsje »fen twa en tweintich.» »En hy seil ek wol heard ha,» seit Hepke, »dat H. Holbomma sin pong wol forsioun is.»

Sa waerd de saek in 't bréde bispritsen, en Hepke — sonder just in ienen alles to dwaen — tochte'r sa oer, dat, as 't dêr oan lei — hy wie fen ouskieden in stap foarût gien, den die er yet in stap. Sa 't nou stie masten dy kristelike dingen tsjin de tried mei pompen boppe wetter halden wurden, it friet jild, it begoan him to bigrutsen. Hepke wier de freedts oan de beurs to Liowert. Dêr met er in kennisse efter Dokkum wei. Fen fierens tante er nou ris hwa dy S. Nyawierius wier, en dat kaem út lik as er tocht hie in eigenerfde boeresoan. Liberale lioue, mar rik. Fol fen in swiete fieling ringen in rike skoansoan to hebben, kaem er t'hus, en hy forkleare oan 't wiif en de dochter dat er oltiid tocht hie, dat de Heare sin winsk in dissien yet forheare scoe. Hia masten de moaiste apels nou foar de glêsen lisse. Hiltsje foaral, en mei lodderein en pepermuntoly sorchje dat se in friske locht oan hiar halde, en it biibel-lèsen scoe men sniûn to joun mar oer gean litte om gjin »oanstoot» to jaen. Men scoe in de foarkeamer sitte, dêr stoc ek in piano, der Hiltsje út hiar sels op learde, en as de jonge lioue oan 't fryen ta kaemen, den scoe'n se in

Hiltsje hiar keamer gean, hiar sliepkeamer, dêr bihang oan de murre siet fen trye gôune de rolle, lik as se elk fortelden dy hiar hûs biseach.

De jûn kaem. It wier nuver ho Hiltsje Sorge en lange. Dêr kaem nimmen de dik del of dat koe er wêse. Op it lest ried hiar immen op in hînser foarby. Dy knikte hiar ta, en jaegje trôch. Dat koe er wêst ha. »Den bringt er moglik it hînser by Ottes» sei Hepke. Otte wier de kastlein. En ja sa wier it. Sape brocht it hînser in de herberg. Hy hie him earst al wiise lêtten wer Hepke wenne, dêrom knikte er dêr sa in. In de harbarge wieren se neiskierich wer de feint hinne scoe, dat giet sa in litse dorpkjes. Nou Sape wier hwet moelrîp. Hy tocht' er sa oer, in knap frommis, en ienichste erfgenaem, deftich spil — to dêvel — ik ha er my net foar to skamjen. Do er likwols sa folle los litten hie dat de kastleinske lont rûkte, dat Hepke's Hil de eare wachte, do seach Sape wol dat er gekoanstekkende gniisd waerd. »Blixem» tocht' er, barn ik my móglik? It roan sa fier dat er de kastleinske allennich rôp, en frége of oan dy faem in stekje los wier, dat se moglik in bern hie, of sa hwet. Do lake de kastleinske wer, en dy sei dêr koe er op oan, soks wier er neat to dwaen. Dêrta wier se nea in 'e forsikinge brocht. Kastleinske lake mar, sei se, dat Hil nou yet ris prioue scoe ho swiet in feinte tutsje smakke, sôks wier hiar nea oerkaem.» »Hwet dêvel!» sei Sape, »den ben hier ek gjin kerels.» Dêr bliou it by. De kaam mast yet ris troch it hier, en dêr mei stapte Sape er op los. Hy hie nou net fier rinnen, en scoe bisiden de husinge lâns nei efteren, dat wier 't gewone paed, mar Hepke — wol op sin iepenst — wier ringen by de foardoar en wonk. »Jou matte hier tink ik wêse, hab ik de ear Nyawierius to sjen?» »Ja wol,» sei de feint, »ho giet it jou?» Hia fusken, en ringen siet Sape op in kessenstoel, mei de foeten op in moai tapit by in mahoniehouten tavel, alles like treflik. Hy fôun er de mem en in faem, dy er net wiste of se ald of jongwiif wier. Hy tochte: fêst in sister fen de frou. Dêr sweemde se wol hwet nei. Men hie 't gau drok; benaemen oer 't sindingsfeest. Dêr hie men sa'n wille hawn. Dat pefester Beets by sa'n idel feest kaem, koe Sape him net bigripe, sei er, dy oare domenys wier men 't wol fen wend dat se om oan de duit to kommen, de wierheit mei in stien oan

hals fordronken, mar Beets, Beets! woe er ha scoe earlik wèse, sa babbele Sape, altiïd tinkende dat er lioue foar hie dy tochten lik as hy, er mar op los. It fiür waerd Sape nei oan de skinen lei'n, hie 't net om sin bern wèst, dèr wier in raer gefecht kaem. Dèr waerd win skonken, en taert dèr by lãns, Sape tocht': dit is hier in bèst libben.

Mar op it lèst frége'r wér of de boer sîn dochter bliou? hia scoeden dochts wol wite dat er dy skriûn hie om joun to kommen. »Ja wol," sei Hepke, »jou wirde ek torwachte, dèr sit se." »Hwet deale — jou?" frége Sape, »Menske ik hab jou net sioun." »Ho kom j'er den ta hier to skriëuen?" frége Hepke. »Ja," sei Sape, »siûch dèr wieren twa fammen by jou waonsdei, wei? Nou do seach ik dèr ien fen, dy hie 'k in de rekken. Do men my forkleare hwer jimme wei wieren, in dat jimme mar ien bern hieden, twiivele ik net of ik mast hier wèse, mar jou ha 'k net sioun menske! Ik seach jou to hieltiïd oan foar de frou hier sister." O wé, dat komplemint wier to grou. Hiltse kleurde ta oer de earen. »Mar dy oare faem dy do mear by jo wier, scoe 'k dy den miend ha? Hwa wie dat?" »Dat wier ûs skroar, feint," sei Hepke, »en alhiel jins gading net. It is in earme skoalmasters widdow bern, sa keal as in ein fen trye daegen."

»So," sei Sape, »wennet se hier den oars tichte by?"

't Is my gjin anderd wirdich" sei Hepke, »jou hadde in brief skriûn oan mîn dochter, en wy miene jou hier ha to matten, dèr sit mîn dochter, en as jo gjin sliocht mirakel wèse wolle, den rik jo hier de hân."

»Boer", sei Sape, »hier is misfor-stàn in 't spil. Ik wol gjin faem bedraege, it moeit my onkristlik dat ik sa dwaeld ha, mar jou dochter wis meitse dat ik om hier kaem, dat ken ik net, dèr ben 'k to earlik foar. Forjow it my faem" sei er tsjin Hiltse. »Jou hadde fèst folle sukkele dat nimt flèsk in bloed, betterskep. Boer en frou de ségen, ferjow it my dat ik hinne gean, ik hab in malle bok sketten."

»Gemiender — ha 'k yet nea hwet bilibbe", rôp Hepke. »Bist dérom kaem om ûs to hunjen en mîn dochter to bloumearjen? — fordommeling! dèr 'k my sa om bisondichje, ik woe datste spjalste. Bist derom kaem? om ûs, dy ta 't Hearen folk heare, to biskimpen. Flok oer sokken, dèr út! der út! mar smarlap."

»Boer! jou ha jo fèst ek wol is forsind."

»Dèr út! Ik wol dy net mear sjen noch heare, kreeft."

Do Sape nei sa'n alteraesje wer in 'n harharge kaem, en ek al hwet fen 't stik, barste de kastleinske út fen loaitsen.

»Ho is 't nou" sei se, »blau roun?"

»Gled wei," sei Sape. »En mei lilkens."

»Hwet wieren de reden dochs" sei de frou, »wy hearden jouns dat se wonderlik in e snjit west hieden mei jins komst.

Hiltsje hie de brief fen jou hier en dêr lèse litten, en de boer sels hie er jister mei oan de beurs west to Liowert."

»Ougrislik" sei sape, »wol nou wy wieren it net iens in 't gelove, ben 't fine mensken?"

»Nou, kom dêr mar om, wisten jo dat net?"

»Ne", sei Sape, »o diwel hwet ha 'k my den forbabbele."

»Mar my tochte dêr scoe'n se nou net op sioun ha. Dêr miskearet mear oan baes! as in slinske kat in poat mei molke fint stekt se de snute er grêtich in, en fréget se net hwet er op 'e boayem fen 'e poat leit, sa tocht my scoe 't Hiltsje ek gien ha."

Hiermei waerd it petear oubritsen, de kastlein kaem in, dy hie to skearen west, en nionken him wier in jongfaem, en dat wier wrichtich nimmen oars as Gepke, dy de kastleinske hiar nye jurk t'hus brochte en mei de kastlein gien wier.

»Dêr ha jo min man," sei de kastleinske, »en dêr ha we wrichtich Gep yette mei min jurk. Hest him klear krige, ik tochte ho 't is komme seil?"

»Ja," sei Gep, »de frou is sa gau onreastich, ik ha wol hier seach se Sape in 't wesen, en Sape hiar — en gled fen de wiise forlear se de tried — »jou sioun — ik — ik woe sisse klear—"

»Hearink hwet begjinst do to stammerjen," sei kastleinske. »Hia is leau ik wrichtich fen de wiise dat se jou hier siucht," sei se tsjin Sape. »Dat is yet in fry feint hertsje, as hest him nea earder sioun, hald dou er dêrom de holle mar foar, hwet sisse jou feint?"

»Ja," sei Sape, mar 't lud trille hwet, hwent hy tochte: dat is se, »de skroar hoeft foar my net bang to wesen."

»Wrichtich net," sei de kastlein, »dêrfoar hest to folle manliu's flêsk oan dy."

»Och, hwet ha jimme in gemael," sei Gep, »wol de frou te jurk joun passe, of seil je 't mar weachje?"

»Gean efkes sitten," sei de frou.

»Ik ben oars nedich foart," sei Gep. Gepke gong sitten

en de kastlein brocht hiar in bramboaske. Kastleinske gong mei de jupe in d'oare keamer, en de kastlein mast nei foaren, dêr hâlde in rituch.

Sape sei neat, en —

Gepke sei likefolle.

Sape sloech it each nei de reekwolken, fen sin sigaer, omheach. Gepke seach nei neat, omleach.

Beide wier de wiide jachtweide to krap. Beide woeden se wol neare oars wêse en dêr fiif uren fen dinne, ta'n gelik. Lokkich de kastleinske kaem wer mei de nye jupe oan en dy siet sa 't hearde. De kastlein kaem wer in, en Gepke hiê hiar boadskip forriuchte, en sei dat se hird foart mast. »Den wol ik jo in eintsje bringe.» sei Sape, »ik hab boadship oan jou.» »Dat hoeft net,» stammere Gepke sa hwet, mar 't roan net flot, hwent it mast wol. Gepke wier gled fen 'e streek. Sape hiê hiar gau op side, it roan oer Feankleaster. Ho er wiste dat hia hiere wenne, ho er in biusterbaerlike bok sketten hie, troch nei Hepke's to rinnen, en mei dat er dit sei wieren se nionken boer Hepke sin tûn, en pof — dêr fleach roedend efter hiar in koegel út in gewear of pistol oer 't pear. »Dat is op my munte,» rôp Sape. »Kom foar 't licht blixem, en ik seil dy stean.»

Mar 't bliou stil, en it wier to tsiuster om to sjen hwet dêr in beamte oer de greft skule. Gepke sei, »kom mei hin, dou bist hier net feilich.» Sape woe 't hiem op, mar hy fielde wol dat dy it fit ut 'e wei set hie, net to finen wier; hy gong, en do er by Gepke memme went wier hie 't fanke de kreft net om de feint gean to litten, en do mem de storie hearde, woe disse net lye dat de feint wer gong. Hy wier to goed om formoarde to wirden. Hepke sin feint dy noch finder wier as de boer, jaege wol, hiar tochte dy scoe it dien ha. »*Mij is de wraak*» seit de Heare, »*Ik zal 't vergelden,*» der tinke se net om, sei Gepke mem. Sape wier ringen tûs. Ily krûpte Gep op side en makke fen sin hert gjin moardkûle, en dêr Gepke allike opriucht wier, leien de hânnen, dy in or to Feankleaster fielden, nou foar goed in in or.

It bliou net by ien komste. De alden fen Nyawierins benne mei 't boask in 't skik. Hia siugge om in pleats, en oars geane de jonge lioue earst in in keamer, mar 't giet takomme Maye oan.

Hepke en hiar rekken er mal mei op de tromme, Hepke is sint helte frômer wîrden. Hy scoe wol fiûr en flam spuie — mar den is Gep er wer, mei dy malle set dêr by Blaam to Stiens. En dat leit him it swyen op.

Gepke het it nea in bertling forteld oars as oan my — en ik koe 't net swye, hawar. Mar nou ha ik Sorge de namme fen it dorp net to neamen, sa dwaende is 't doch geheim. Hwet Hîltsje oangjit dêr fen ken ik yet meidiele dat Hepke foar sîn rekken in jongfeint stedeearje lit ta domeny, in earme skoemakkerssoan, dy op hantaesten onthjitten het, as er klear is, Hîltsje ta sîn wiif to nimmen. En — dêr hy in feint liket oan hwaens siele hwet bard is — nei 't Hepke seit, seil men net hoeve to sorchjen dat hy er wer foar omdrait. In de hope pastoarske to wîrden, dyt Hîltsje er mar op in, en het se in winterkîp krige foar acht en tweintich gôune.

Sape en Gep meije 'r op sjen.

Dat Gep nou net mear by Hepke's nait, seil nimmen fremd fine.

Hwet in storie fen dat Sindingsfeest. En Gepke mem, dy nou alles klear wit, seit wol: »Hie 'k in pear mofven to lien krye kennen for Gep, den hie er neat to dwaen kaem.»

Dat fielen fen waerme hânnen — it jowt hwet to dwaen op in Sindingsfeest.

Birgum,
6 en 7 Augustus 1877.

T. G. VAN DER MEULEN.

FORFOLCH.

Do 'k disse stoarje sa fier boekstaverere hie, en wol op-paste er neat ou noch ta to dwaen, om ik hald net fen liigen, lies ik it stikje Sioukje en hiar man — de selde der Houkje de mofven to lien frége — foar. Ik kom dêr folle om trôch dat de lioue gjin bern ha, meije se graech oer in prater.

Sioukje foun it moai, mar Date, Sioukje hiar man, dat in for-sichtich man is, mei in klear forstân, makke 'r oanmerkingen op.

Foar earst, »sei er,» is 't stik -- ho wier ek, in skamskoat foar de orthodoxen. Dêr mei jo oan d'iene side eare mei bihelje, de woltinkende fint it net moai. It is gjin menske gind om oarstinkende to beskimpjen. Ben jou net orthodox en ik net, dat komt dat wy onder oare omstandichheden great brocht, ta in fry ondersik kaem benne, hieden jou en min alden orthodox west, wy wieren dêr fen jongsou in great brocht, en den hieden wy it fest ek west. En scoeden wy den net tsjin dat skimpen oan, helte steanfêstiger ûs begjinsel hanhavene ha? Stipet dos sok skrieuen de haet in twadracht net? My tinkt fen wol. Krekt as Hepke nei disse slach in sin gemiente dôcht hwet er ken om de bisondere skoale boppe de algemiene to kryen, sa giet it alle oarstinkende as se biskimpt wurde.

Nen ien gelove der bûten.”

Ik sei: »Dat ken sa wese, mar jowe de orthodoxen ek net jamk mei 't fordraijen fen de wierheit fâlske foarstellingen fen ûs liberaliteit?» »Dat seil ik net tsjin sprekke” sei er, »mar ha jou ruicht min to wurden as in oar min is?”

Dit is 't merk der wiere liberaliteit, dat it boppe forskaet fen miening it wiere, ta lok fen alle mensen stipet, en hia bikreunt er hiar neat om ho se minachte wirdt. Hia segent dy hiar forflokt, en dat jowt hiar de kreft dêr oerwinninge. Net it skimpen rachgen en skellen mar wierheit in leafde.”

Ik sei: »Nou jou praete er goed oer, wit jo hwet, den lit ik dit stikje net printsje.”

»Nou” sei Date, »dat scoe 'k mar rinne litte, it is nou skriûn, mar om jo sels scoe 'k jo rieden, to nei forsichtiger to wesen, jou matte opboue en net slope, en dat dogge jo as jo skriene lik as nou.”

»Mar dat se op 'e feint skeaten, wier doch forflokke min” sei Sjoukje.

»Dat ha jo goed” sei Date, »mar 't is nea út komd hwa dat dien het, ek wit me net of Hepke dêr de minste skuld oan het, it jowt v. d. M. it minste ruicht net om oarstinkende to to biskimpen. Ek is de ûtering dy er Sape in e moele leit, dat de orthodoxe prekers de wierheit fordrinsje, is fierst to skerpe. Dy mensen scille hiar stellinge wol fordedichje, of is 't ek op in forkearde grûn, en as hia in wierheit miene hwet se sisse den ha se in fry gewisse.”

»Se kenne onmogelik miene hwet sepreekje'' sei 'k. »Krekt sa min as dat de priesters it bigelove stipje, tröch de forskinninge fen Marye to bifestichjen. Hwet sisse jou Sjouwkje?''

»Us beppe'' sei Sjouwkje, »leaude oan tsoenen, hia koe gjin kat by de wise sjen. Us mem wier sa folle foarût gien dat hia leaude net oan tsoenen, mar dochs hie se it net op katten stean. Ik ben wer sa folle fierder, ik leau net oan tsoenen, en ik mei graech in kat lye, lik as jo siugge sit ik nou yet mei ien op 'e skirte. Sa went it bigelove nonken litsen fen sels ou.''

»Just,'' sei Date, »en ta dy foarûtgong in 't gelove en 't bigelove mei to wirkjen dat is 't wirk fen de liberale. Mar hy docht dat troch learing en onderrichtung, den folget de oerwinninge fen sels.''

»Nou'' sei ik, »ik tankje jou Date, ik seil er in les oan nimme, mar ik seil min stoarje fen Gepke, mar jaen sa't is.''

»Ja'' sei Date, »en dy er wol oer tiakt ken er ût leare dat in Sindingsfeest, hiel folle oare folgen het as mennichien mient.''

»Ja'' sei Sjoukje, »en dat de leafde en fryerye dêr tagong siket, ho froed en fröm men elkor dêr forguldsje mei.''

»Just'' sei ik, »en dat er buten de prekers in bilte komme dy mei 't wit fen dat feest neat op ha, en er ek gjin bilang in stelle. Mar elts siket er wille op sin eigen wiise.''

»En as 't er alle fammen sa goed ou giet as Gep'' sei Sjouwkje, »dat se 'r sa'n tsep feint oudraije, den is sa'n Sindingsfeest net om in nocht wêst.''

»Wy wolle mar hoopje,'' sei Date, »dat alle pearen dy hiar dêr forbine, lokkich wese meije, dat wier in kroane foar 't Sindingsfeest.''

Sa eindige ûs petear.

Ik hoopje mei Date sin les oan my wînst to dwaen.

De groetenisse,

T. G. v. D. MEULEN.

25 September 1877.

f357d

Bij T. G. van der MEULEN,
T E B E R G U M,

kan worden ingeteekend op het: »*Weekblad voor het Kanton Bergum.*», dat door veler medewerking, oorspronkelijke stukken levert, en op verzoek een in 't frisch geschreven feuilleton bevat.

De wijde kring waarin dit blad circuleert, biedt een doelmatige gelegenheid aan voor adverteeren.

Prijs per half jaar, franco per post f 1.60.
